

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені М.П.ДРАГОМАНОВА**

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Декан факультету педагогіки і психології

В.І.Бондар

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

ТЕОРІЯ та ІСТОРІЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

освітнього ступеня бакалавр
галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво і реставрація
шифр за навчальним планом СВ01

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми “Теорія та історія образотворчого мистецтва”, затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П.Драгоманова від “_____” _____ 20____ року, протокол №____.

Розробники програми: Шевнюк О.Л., професор, доктор пед. наук, зав. кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М.П.Драгоманова

Затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

“_____” _____ 20____ року, протокол №____

Завідувач кафедри

_____ (Шевнюк О.Л.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Опис дисципліни
Шифр дисципліни СВ0

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Кількість кредитів - 15		Методи навчання пояснювально-ілюстративний проблемно-пошуковий екскурсії мультимедійний фасилітації кейс-стаді творче завдання
Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво і реставрація	Загальна кількість годин		
	<i>Денна - 450</i>	<i>Заочна</i>	
Освітній ступінь: бакалавр	Лекції		
	70		
Вибіркова	Семінарські (практичні) заняття		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом – 1-2	Лабораторні заняття		Форми поточного контролю тестування оцінювання практичних завдань
	100		
Семестр – 1,2,3	Індивідуальні заняття		
	1 год на студента		
Тижневе навантаження (год) аудиторне – 5, 5 самостійна робота- 3	Самостійна робота		Форма підсумкового контролю залік екзамен
	280		
Мова навчання - українська	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС		
	1:2		

Предмет вивчення навчальної дисципліни

Категоріальний апарат і ціннісно-сміслові значення образотворчого мистецтва.

Міждисциплінарні зв'язки – рисунок, живопис, композиція, декоративно-прикладне мистецтво.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета: формування стійкого інтересу до майбутньої професійної діяльності, засвоєння базового категоріального апарату дисциплін образотворчого мистецтва, введення в систему ціннісно-сміслових настанов світового та національного образотворчого мистецтва, опанування ними як засобами трансляції соціально-значущих культурних смислів.

Завдання: оволодіння категоріальним апаратом образотворчого мистецтва; освоєння базових знань з технологій живопису, графіки, скульптури; формування особистісної картини світу студентів шляхом оволодіння системою мистецтвознавчих знань, опанування основними принципами і формами комунікативного досвіду різних видів образотворчого мистецтва як засобами трансляції соціально значущих культурних смислів, засвоєння суб'єктивної природи мистецьких процесів як інструменту національно-культурної самоідентифікації особистості, введення в систему критеріїв оцінок і принципів відбору соціально прийнятних мистецьких смислів, формування досвіду інтерпретативної діяльності студентів, спрямованої на визначення культурно-детермінованих шляхів входження в професійну практику і вільного відбору культуровідповідних стратегій професійної діяльності.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують

№з/п	Компетентності	Програмні результати навчання
1	K02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях предметної галузі та сфері професійної діяльності.	ПРО9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.
2	K05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ПР10. Володіти основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування).
3	K22. Здатність проводити сучасні мистецтвознавчі та педагогічні дослідження з використанням інформаційно-комунікативних технологій.	
4	K23. Здатність презентувати художні твори, мистецтвознавчі та педагогічні дослідження у вітчизняному і міжнародному контексті.	
5	K11. Цінувати і поважати національну своєрідність та мультикультурність.	ПР17. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого та сучасного візуального мистецтва.
6	K13. Розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметного-просторового та візуального середовища, володіти основними класичними та сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.	ПР16. Володіти фаховою термінологією і методикою образотворчого мистецтва.
7	K17. Здатність інтегрувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.	ПР15. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку в комунікативному просторі.
8	K20. Здатність використовувати професійні знання у практичній педагогічній діяльності.	

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення дисципліни відводиться 15 кредитів ЄКТС 450 год.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)					
		Ауд	Лекц	Сем (сем)	Лаб	Інд зан	СРС	Ауд	Лекц	Прак (сем)	Лаб	СРС
	Змістовий модуль 1	17	8		9		40					
1	Теорія образотворчого мистецтва	17	8		9		40					
	Змістовий модуль 2	68	28		40		110					
2	Образотворче мистецтво Стародавнього світу і традиційного Сходу	40	16		24		50					
3	Образотворче мистецтво Середньовіччя і Ренесансу	28	12		16		60					
	Змістовий модуль 3	68	34		34		130					
4	Образотворче мистецтво Нового часу	44	20		24	9	70					
5	Образотворче мистецтво Новітнього часу	24	14		10	8	60					
	Разом:	170	70		100	17	280					

IV. Зміст дисципліни

Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть год.	
	Всього	Лекцій
Модуль 1. Теорія образотворчого мистецтва	17	8
<p style="text-align: center;"><i>Тема 1. Система вищої освіти в Україні. Теорія образотворчого мистецтва</i></p> <p>Закон України про вищу освіту (2014). Основний категоріальний апарат системи вищої освіти. Освітні ступені вищої освіти. Структурні підрозділи вищого навчального закладу: кафедра, факультет, інститут. Організація навчально-виховного процесу. Учасники навчально-виховного процесу. Форми студентського самоврядування. Права осіб, що навчаються у вищому навчальному закладі.</p> <p>Освітньо-кваліфікаційна характеристика вчителя образотворчого мистецтва. освітньо-професійна програми підготовки вчителя образотворчого мистецтва. Зміст підготовки вчителя образотворчого мистецтва в контексті вимог Болонського процесу.</p> <p>Принципи організації роботи з навчальною та науковою інформацією. Особливості роботи з першоджерелами. Організація наукової бібліотеки в НПУ імені М.П. Драгоманова. Структура каталогів. Робота з каталогами.</p> <p>Сучасні інформаційні технології. Особливості навчальної діяльності студентів з використанням комп'ютерної техніки. Робота з Інтернет-технологіями, її можливості в навчальному процесі. Медіа середовище у вищому навчальному закладі.</p> <p>Основи самоорганізації навчальної діяльності студента. Самостійна робота студентів як основа їх навчальної діяльності. Принципи організації самостійної діяльності студентів. Форми і методи самоорганізації навчальної діяльності студентів.</p> <p><i>Образотворче мистецтво: види, жанри.</i></p> <p>Мистецтво, його види. Пластичні мистецтва, їх класифікація. Основні види образотворчого мистецтва: живопис, скульптура, графіка. Взаємозв'язок видів образотворчих мистецтв: синтез, ансамбль, цілісність, гармонія. Специфіка природи образотворчих мистецтв: образ, знак, символ, архетип. Зміст і форма в образотворчому мистецтві: зміст, форма, ідея, тема, сюжет, мотив. Історико-художні категорії в образотворчому мистецтві: стиль, напрямок, течія, школа, манера. Творчий процес в образотворчому мистецтві: задум, замальовка, начерк, етюд, штудія, ескіз.</p> <p>Основні жанри образотворчого мистецтва: портрет, пейзаж, натюрморт, історичний, побутовий, анімалістичний, батальний, міфологічний, ню, ведута, маріна, ванітас, сюжетно-тематична картина, пастораль тощо.</p> <p><i>Художні засоби та прийоми образотворчого мистецтва</i></p> <p>Основні художні засоби в образотворчому мистецтві: композиція, перспектива, пропорції, світлотінь, колір, штрих, текстура, фактура, форма, ритм, формат, мазок, масштаб, силует. Композиція, архітектоніка, відношення, урівноваження, акцентування, композиційний центр, композиційні вісі. Засоби композиції: контраст, нюанс, тотожність, симетрія, асиметрія. Ритм. Пропорція, візування, золотий перетин. Масштаб, компоновка. Перспектива: аспектива, лінія горизонту, точка зору, центральна точка сходу, просторові плани, ракурс. Види перспективи: повітряна, обернена, сферична, пряма, панорамна, перцептивна, паралельна. Світлотінь та елементи її градації: світло, біл, напівтон, рефлекс, напівтінь, тінь, власна тінь, падаюча тінь. Тон, тональність, світлосила. Колір: ахроматизм, хроматизм, насиченість, кольоровий тон, світлота, основні кольори, додаткові кольори, кольоровий контраст, локальний колір, нюанс, вальор, рефлекс кольоровий, тепло-холодні відношення тонів, гамма, колорит. Об'єм. Середовище. Тло. Лінія. Силует. Мазок. Фактура. Форма. Формат; тондо, диптих, триптих.</p> <p>Провідні прийоми образотворчого мистецтва: деталізація, деформація, ілюзорність, контраст, моделювання, акцентування, ескізність, експресія, статичність, динамічність, симетрія, асиметрія, пластичність, завершеність,</p>	17	8

<p>незавершеність, абстрагування, символізація тощо.</p> <p><i>Живопис, графіка, скульптура: види, техніки та технології</i></p> <p>Живопис як вид мистецтва. Види живопису: станковий. монументальний, декоративний, декораційний, мініатюрний. Основні живописні техніки: акварель, олія, енкаустика, акрил, гризайль, графіті, гуаш, темпера, пастель, фреска, аерографія, шовкографія, мозаїка, вітраж, емаль.</p> <p>Методи живопису: академізм, дивізіонізм, клуазонізм, пленер, сезаннізм. Прийоми живопису: алла прима, багатшаровий живопис (підмальовок, прописки, лесування), гризайль, граттаж, декалькоманія, деколаж, дрипінг, імпасто, карнація, колаж, корпусний живопис. пастозність, пуантилізм, розмивка, сграфіто, сухий пензель, сфумато, тонування, фроттаж, фюмаж.</p> <p>Матеріали для живопису. Основа: ґрунт, імприматура, рама, підрамник. Види пензлів. Мастихін. Шпатель. Види лаків. Види розчинників. Сіккатив. Фіксаж. Палітра.</p> <p>Фарби для живопису: акрилові, алкидні, олійні. Зв'язуючі речовини. Корпусні та лесувальні фарби. Пігмент, його види та властивості. Основна палітра художника. Прийоми змішування фарб. Живопис як вид мистецтва. Види живопису: станковий. монументальний, декоративний, декораційний, мініатюрний. Основні живописні техніки: акварель, олія, енкаустика, акрил, гризайль, графіті, гуаш, темпера, пастель, фреска, аерографія, шовкографія, мозаїка, вітраж, емаль.</p> <p>Методи живопису: академізм, дивізіонізм, клуазонізм, пленер, сезаннізм. Прийоми живопису: ала прима, багатшаровий живопис (підмальовування, прописування, лесування), гризайль, гратаж, декалькоманія, деколаж, дрипінг, імпасто, карнація, колаж, корпусний живопис, пастозність, пуантилізм, розмивка, сграфіто, сухий пензель, сфумато, тонування, фроттаж, фюмаж.</p> <p>Матеріали для живопису. Основа: ґрунт, імприматура, рама, підрамник. Види пензлів. Мастихін. Шпатель. Види лаків. Види розчинників. Сіккатив. Фіксаж. Палітра.</p> <p>Фарби для живопису: акрилові, алкидні, олійні. Зв'язувальні речовини. Корпусні та лесувальні фарби. Пігмент, його види та властивості. Основна палітра художника. Прийоми змішування фарб.</p> <p><i>Графіка, її види та техніки</i></p> <p>Графіка як вид образотворчого мистецтва. Види графіки: унікальна, друкована, станкова (естамп), книжкова, прикладна, шрифтова, каліграфія, лубок тощо.</p> <p>Рисунок і його техніки. Лінія. Штрих. Пляма. Штриховання, розтушовання, градація. Папір. Бістр, вугілля, графітний, італійський, свинцевий, срібний олівці, сангіна, соус, туш. Фіксатив.</p> <p>Друкована графіка та її техніки. Гравюра: оригінальна, репродукційна. Гравюра та її види: випукла, заглиблена, плоска. Випукла гравюра: ксилографія (обрізна, торцева), ліногравюра, цинкографія. Заглиблена гравюра: різцева гравюра, мецо-тинто, офорт і його види (суха голка, акватинта, м'який лак, лавіс, резерваж, олівцева манера, пунктирна манера). Плоский друк: літографія, фототипія, офсет, акватипія, монотипія. Інструменти гравера. Матеріали гравера.</p> <p><i>Скульптура, її види та техніки</i></p> <p>Скульптура як вид образотворчого мистецтва. Види скульптури: станкова, монументальна, декоративна; кругла, рельєф (барельєф, горельєф, контррельєф, койланаліф). Інсталяція.</p> <p>Технології скульптури: ліплення, висікання, лиття, різьблення, ковка, чеканення, зварювання, гальванопластика, патинування тощо. Матеріали скульптора: інструменти, суміші, станок.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <p>Шевнюк О.Л. Словник термінів образотворчого мистецтва. – К., 2015</p>		
<p>Модуль 2. Образотворче мистецтво Стародавнього світу і традиційних цивілізацій Сходу.</p>		
<p><i>Тема 2. Образотворче мистецтво Стародавнього світу і традиційного Сходу.</i></p>	<p>18</p>	<p>6</p>

Ситуація постмодерну та її вплив на місце візуальної культури в сучасному світі. Основні функції образотворчого мистецтва Предмет і завдання курсу образотворчого мистецтва в педагогічному університеті. Методологічні підходи до вивчення образотворчого мистецтва. Категорії образотворчого мистецтва як найбільш фундаментальні його поняття. Види і жанри образотворчого мистецтва Робота з образотворчим текстом як джерелом культурних смислів

Архаїчна образотворчість

Множинність концепцій генезису мистецтва. Семіотичний процес як основа походження мистецтва Міфологічне мислення.. Міф як спосіб смислового поріднення людини і світу. Міфологічна історія як історія творення космосу із хаосу. Модель світу первісного мисливця і збирача. Малюнки ”макарони”. Печери як житло. Лінійна модель часу. Модель світу первісного землероба.. Мотив світового дерева (гори). Збруцький ідол. Архітектурні форми: менгіри, дольмени, кромлехи. Стоунхендж в Англії. Семантика архітектурних форм. Зображення тварин в палеолітичному живописі. Позаперсональність зображення людини. Рука як знак дієвості людини. Жінка як продовжувачка роду: жіночі статуєтки. Мистецтво доби неолітичної революції: осягнення взаємодій в оточуючому світі. Орнамент як символізація космосу. Трипільська культура.

Образотворче мистецтво Стародавнього Сходу

Образотворче мистецтво Месопотамії

Особливості художньої динаміки Стародавнього Сходу. Геокультура Дворіччя Передньоазійський зіккурат як модель тричастного світу: зіккурат Ур-Намму в Урі. Орієнтація часу на минуле (штандарт з Уру). Рабство як провідний мотив давньосхідної культури. Власне буття як буття для іншого. Канон шумерських статуй: “той, що молиться”. Сакралізація фігури правителя. Цар як сила, що впорядковує світ. Канон сакралізації правителя в мистецтві: статуя Гудеа з Лагашу, Ашшурнасірапала II. Теми: цар на війні (аккадська стеля царя Нарам-Сіна), полюванні (рельєфи палацу Саргона III в Дур-Шаррукені), бенкеті (штандарт з Уру).

Образотворче мистецтво Стародавнього Єгипта

Особливості художньої динаміки Стародавнього Єгипту. Піраміди Стародавнього Єгипту як моделі світової гори: піраміди Хеопса, Хефрена і Мікеріна в Гізі. Єгипетський храм як світомоделі: храми Карнака, Луксора, Абу-Сімбела. Образотворчий канон в єгипетському мистецтві: “Зодчий Хесіра”. Канон єгипетських статуй: писець Каї, вельможа Каапер, скульптура фараона Хефрена. Порушення канону в амарнський період за царювання фараона Ехнатона: портрети Нефертіті, Ехнатона, “танцівниці”, “музикантші”.

Образотворче мистецтво Античності

Образотворче мистецтво Стародавньої Греції

Геокультура античного світу. Космологічність античної культури. Ідея року. Циклічна модель часу — вічності. Світ як пластичний космос. Антропоморфний космос грецької культури. Грецький храм як космос: Парфенон на Афіньському акрополі, храм Гери в Пестумі, храм Зевса в Олімпії. Ордерна система: дорійський, іонійський, коринфський ордери Ідеал людини в образотворчому мистецтві: “Дорифор” Поліклета, “Дискобол” і “Афіна і Марсій” Мірона. Домінантність тіла як гімн дії. Втрата громадянського пафосу в пізньокласичній культурі. Інтерес до людської емоційності: скульптура “Менада” Скопаса, “Гермес із Діонісом” Праксителя, “Лаокоон”, Пергамський олтар, портретні роботи Лісіппа.

Образотворче мистецтво Стародавнього Риму

”Космос” античного Риму. Соціальний космос римського мистецтва. Культ універсальності і державності в римській традиції. Римський храм Пантеон і амфітеатр Колізей як модель світобудови. Семантика тріумфальних арок. Прагматизм архітектури: Гардський міст у Німі, Аппієва дорога, акведук Аппія Клавдія, акведук Марція, форум Траяна в Римі. „Абстрактна одиничність” римського духу в портретній традиції. Республіканський портрет: “Римлянин”, “Брут”, статуї тогатурів. Імператорський портрет: портрети Нерона, Каракалли. Портрети кризової доби: “Сіріянка”, портрет Марка Аврелія.

Рекомендовані інформаційні джерела		
<p>Шевнюк О.Л. Історія мистецтв. – К., 2015</p> <p><i>Образотворче мистецтво традиційного Сходу</i> <i>Образотворче мистецтво Індії</i></p> <p>Культурологічні категорії “Захід” і “Схід”. Особливі риси культур Сходу: авторитаризм, гармонія з природним довкіллям, стабільність, традиційність, поступовість, ритуальність. Домінантність моделі колового часу в східних культурах. Людина в культурах Сходу. Контекстуальний тип особистості: намагання жити заради колективного цілого, розчинення у соціумі. Інтровертність людини Сходу. Орієнтація на духовне вдосконалення. Принцип недіяння. Відсутність екзистенційного відчуження. Інтуїтивність пізнання. Символічність мислення.</p> <p>Геокультура Індії. Ідея світу як вічного коловороту: зображення Шиви Натараджі, Шиви Триликого, храм Сурья в Конараці. Світ як космос переходів. Печерні храми: Аджанта. Ступа як модель світу: ступа в Санчі. Індуїзм. Індуїстський храм як модель світу: храм Кандар’я Махадева в Кхаджурахо. Скульптура індуїстських храмів. Пластичне мистецтво: скульптура Гандхари, замовники чайтї в Карлі. Живописна традиція: розписи Аджанти.</p> <p><i>Образотворче мистецтво Китаю</i></p> <p>Геокультура Китаю. Ідея взаємної спадковості законів фізичного світу і життєвого устрою. Світ як просторово-часовий континуум. Стародавній Китай: Велика китайська стіна, теракотова армія імператора Цинь Шихуана. Синтез трьох релігійно-філософських вчень. Буддійські печерні храми: Юньган, Лунмень, Цяньфодун. Стилїстика розписів Цяньфодуна. Храмовий ансамбль: образ світового руху (храм Неба, пагода Даяньта). Організація простору. Природність матеріалів. Палацовий ансамбль: імператорський палац у Пекіні. Сувійний живопис як модель світу. Розсіяна перспектива. Стилї гун-бі і се-ї. Жанр “гори і води”: Го Сі, Ван Вей, Лі Чжао Дао, Ма Юань, Ні Цзань. Жанр “квіти і птахи”: концепція мікрокосму (Ці Бай Ші, Сюй Вей). Ієрогліф в системі традиційного китайського живопису. Людина в китайському живописі “люди і речі”: Гу Хунджді.</p> <p><i>Образотворче мистецтво Японії</i></p> <p>Геокультура Японії. Ідея ілюзорності світу. Синтоїзм. Естетичне осмислення світу: принципи аваре, вабі, сабі, юген. Традиційна архітектура Японії як модель світу. Храм в Ісе, храм Хорюдзі поблизу Нара, ансамбль Тодайдзі, храм Фенікса. Храм як союз Неба і Землі. Архітектурний стиль сінден: палац Хейяна. Архітектурний стиль сьоїн: Кінкакудзі, Гінкакудзі, замський ансамбль Кацура. Японські традиційні замки-фортеці. Мініатюрна скульптура нецке. Буддійська скульптура: тріада Сяка-Ньорай з Хорюдзі. Скульптурний портрет: проповідники Гандзін, Сеннін. творчість скульптора Ункея. Сувійний живопис: Сессю. Творчість Огати Коріна. Портрет Мінамоти Йорітомо художника Таканобу. Філософський сад: Рьоандзі, Дайтокудзі. Культура доби Едо: орієнтація на земне буття. Принцип окасі. Японська гравюра укїю-е: Харунобу, Хокусай, Утамаро, Сяраку. Людина в японській культурі. Контекстуальний тип особистості.</p> <p><i>Образотворче мистецтво арабського світу</i></p> <p>Соціально-політична історія ісламського світу. Доарабська культура. Особливості космогонічної і антропологічної програми ісламу. Арабська мечеть як модель світу. Колонна мечеть: мечеть Омейядів у Дамаску, мечеть Ібн Тулуна у Каїрі, соборна мечеть у Кордові. Мечеті Сулеймана і Ахмеда у Стамбулі. Мавзолей Тадж Махал. Айванна мечеть: мавзолей Шах-і-Зінда, мечеть Бібі-Ханим, усипальниця Гур-Емір, ансамбль площі Регістан у Самарканді. Палац Альгамбра в Іспанії. Символіка арабських садів. Заборона зображення живих істот. Каліграфія. Символічність мови мистецтва. Принцип декоративності. Орнамент: арабеска. Людина в ісламській традиції. Образ людини в книжковій мініатюрі. Мініатюра гератської школи: Бехзад. Мініатюра тебризької школи: Мухаммед. Мініатюра ісфаханської школи: Абасі.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <p>Шевнюк О.Л. Історія мистецтв. – К., 2015</p>	18	6

<p><i>Тема 3. Образотворче мистецтво Середньовіччя і Ренесансу</i></p> <p>Християнство як духовна основа європейської культури. Концепція дуальності світу: Августин, Фома Аквінський. Теоцентризм як цілісність світу: Боецій. Пріоритет духовного в світі. Концепція карнавалу як “світу навиворіт” (М.Бахтін). Особистісність абсолюту (догмат Боговтілення) як утвердження цінності людини. Символічність художнього мислення: І.Дамаскін.</p> <p><i>Мистецтво Візантії.</i> Християнський храм як образ світу. Базиликальний храм: Сант-Аполлінаре в Нуово в Равенні. Центричний храм: церква Сан-Вітале у Равенні. купольна базиліка: Св.Софія в Константинополі. Собор св.Марка у Венеції. Хрестово-купольний храм: церква св.Феодорів у афінах, церква успіння Божої Матері у Дафні, Ечміадзін у Вірменії, Светіцховелі у Грузії. Мистецтво мозаїки: мозаїки із зображенням імператора Юстиніана й імператриці Феодори з церкви Сан-Вітале у Равенні, мозаїки церкви Успіння в Нікеї, мозаїки Софії Константинопольської, мозаїки храму Успіння монастирю в Дафні, мозаїки монастирю Кахріє-Джамі у Константинополі. Візантійський іконопис: Володимирська богоматір, Св.Григорій Чудотворець.</p> <p><i>Мистецтво романіки.</i> Романський замок-фортеця: Каркассон, Ейлін Донан у Шотландії, Дувр і Тауер у Англії. Романський храм як модель світу: церква св.Кіріака у Гернроде, церква св.Михайла у Хльдесгеймі, церква аббатства Марії Лаах (Німеччина); церква Нотр-Дам ля Гранд у Пуатьє. Пізанський ансамбль. Романська скульптура: експресія страждання. Тимпани зі сценою Страшного суду: церква у Везелі, Отені. Врата собору св.Михайла у Хльдесгеймі. Королівський портал собору у Шартрі. Творчість Жильбера.</p> <p><i>Мистецтво готики.</i> Готичне місто. Символічний світ європейських середньовічних міст. Дуалізм цінностей: ратуша і собор. Палаццо дожей у Венеції. Готичний храм. Нотр-Дам у Парижі, Реймсі, Альєні, Сент-Шапель. Кельнський собор. Міланський собор. Собори Англії. Готична скульптура: утвердження персоналізму.: Амьєнський собор, Реймський собор, Нюрнберзький собор, Страсбургський собор. Готична мініатюра. Часослов герцога Беррійського братів Лімбургів.</p> <p>Українське мистецтво як складова культури східнохристиянського світу. Геокультурні особливості слов'янського світу. Архетип землі в українській культурі. Цінність слова та ідеї в українській культурній традиції. Дефіцит дієвості в українському характері. Соціальний статус жінки в українській культурі. Архетип серця. Український персоналізм. Слабка інтенція до підпорядкування колективній волі.</p> <p>Православний храм як образ світу. Багатоглавість храму як ідея соборності. Іконостас як ідея соборності. Антропоморфність храму. Семантика розписів. Православний храм як літопис. Храми Київської Русі: собор Святої Софії в Києві, Десятинна церква, Спаський собор у Чернигові. Храми періоду феодальної роздробленості: П'ятницька церква у Чернигові, Успенський собор у Володимир-Волинському. Собори північної Русі: церква Покрова на Нерлі, Дмитріївський собор у Володимирі. Оборонна архітектура України: фортеця Білгород-Дністровського, Хотина, Кам'янець-Подільського, Луцьку, Мукачєвого. Дерев'яні храми України: гуцульський тип, бойківський тип, лемківський тип, готичний тип.</p> <p>Гуманістична концепція мистецтва ікони. Символічність мови ікони. Обернена перспектива. Технологія іконного письма. Київська домонгольська школа: Ярославська Оранта, Устюжське Благовіщення, Спас Нерукотворний, Ангел Золоте волосся. Творчість майстрів Феофана Грека, Андрія Рубльова, Діонісія. Українська ікона XIV-XV ст. Ідеал “внутрішньої людини”: Моральні уроки християнської традиції.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела Шевнюк О.Л. Історія мистецтв. – К., 2015</p>	20	6
<p><i>Образотворче мистецтво Ренесансу</i></p> <p>Соціально-політична характеристика доби. Великі географічні відкриття. Політична ідеологія доби: Мак'явеллі. Новий герой доби: людина третього стану. Стиль життя. Антропологічна модель світу: Піко делла Мірандола. Центричні моделі в архітектурі: купол Флорентійського собору. Творчість Брунеллеско,</p>	18	6

<p>Браманте і Палладіо. Ренесансне палаццо. Пряма перспектива як утвердження егоцентризму культури. Домінантність портретного жанру. Гуманізм Відродження. Культ богоподібної людини.</p> <p>Періодизація Відродження. Проторенесанс: творчість Джотто. Ранній Ренесанс. Творчість скульпторів Донателло і Гіберті. Відкриття майстрів Мазаччо, Мантенья, Учелло, Пьетро делла Франческа, Гірландайо, Боттічеллі. Високий Ренесанс: Рафаель, Мікеланджело, Леонардо да Вінчі. Майстри венеціанської школи: Тіціан, Джорджоне, Веронезе. Крах ренесансного ідеалу: від “Св.Себастіана” Боттічеллі до “Св.Себастіана” Тіціана. Реабілітація чуттєвої краси світу. Неоплатонічні ідеї. Суперечливість культу людини: імморалізм доби.</p> <p>Низький міф Ренесансу: нищення людського духу. Північний Ренесанс. Тема людини у Всесвіті. Творчість Яна Ван Ейка, Рогіра Ван дер Вейдена, Г.Гольбейна, А.Дюрера. Розвінчання людини П.Брейгелем Старшим, І.Босхом.</p> <p>Українська культурна ментальність і розвиток ренесансного стилю на теренах України, Утвердження цінності особистості. Портретні зображення на українських іконах: твори Сеньковича, Петраховича. Ренесансний культ сильної особистості: портрет Гамалії. Ренесансна архітектура: площа Ринок у Львові, Успенська церква у Львові, вежа Корнякта, каплиця Боїмів.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела Шевнюк О.Л. Історія мистецтв. – К., 2015</p>		
<p>Модуль 3. Образотворче мистецтво Нового часу.</p>		
<p><i>Тема 4. Образотворче мистецтво Нового часу</i></p> <p>Соціально-політична історія Нового часу. Реформація та засади новоевропейської ментальності. Утвердження динамічної та механістичної картини світу. Уявлення про час: час-вічність і час-мить. Раціоналізм як основа пізнання. Розчинення індивіда в універсумі. Цінність індивідуального: автопортрети Рембрандта. Відкриття багатозначних зв'язків із оточенням. Світоглядний песимізм барокового мистецтва. Метаморфози життя і смерті. Образи плінності життя в бароковому мистецтві.</p> <p><i>Бароко</i> як утвердження ірраціональної картини світу. Безмежність Всесвіту і мізерність людини в ньому: Ель Греко “Вид Толедо в грозу”. Барокова архітектура: творчість Ф.Бороміні і Л.Берніні. Палац Цвінгер у Німеччині. Творчість Б.Растреллі. Скульптура Л.Берніні.</p> <p>Архітектура <i>класицизму</i> у Франції др.пол.XVII ст. Ансамбль Версалю.</p> <p>Живопис бароко: внутрішній особистісний конфлікт в рухливому потоці буття. Творчість Караваджо, Ель Греко, Веласкеса, Рубенса, Вермейєра Дельфтського, Рембрандта. Фламандський і голандський натюрморти: тема “марноти марнот”.</p> <p>Козацькі храми України як модель світобудови: Миколаївський собор у Ніжині, Катеринінська церква у Чернігові, Георгіївський собор у Видубичах, Преображенський собор у Сорочинцях. Світська архітектура: будинок Лізогуба у Чернігові, Митрополичий будинок у Києві, брама Заборовського. Церква св. Юра у Львові. Творчість скульптора Пінзеля. Український бароковий іконопис: ікони великомучениць. Творчість майстра Самуїла. Бароковий український портрет: портрети Гудими, Дмитра Долгорукого, Єфремова, Миклашевського. Народна картинка “Козак Мамай”.</p> <p><i>Образотворче мистецтво XVIII ст.</i></p> <p>Соціально-політична історія Європи 18 ст. Світовідчуття <i>рококо</i>. Відчуження людини від світу. Утвердження природної людини. Сенсуалізм. Архітектура рококо: отель Субіз у Парижі, палац Сан-сусі у Потсдамі. Світ любовної гри в творчості А.Ватто, П.Фрагонара, Ф.Буше. Відчуття ефемерності людського буття. Англійський портрет: Дж.Рейнолдс, Т.Гейнсборо.</p> <p>Велика французька буржуазна революція і становлення ідеалу громадянськості. <i>Класицизм</i> як утвердження почуття розуму та обов'язку. Відродження римської античності: архітектура Парижа, картини Давида „Клятва Горациї”, „Смерть Марата”. Українська класицистична архітектура: резиденції Кирила Розумовського в Почепі і Батурині, палац у Качанівці, палац Галагана у Сокиринцях.</p>	16	6

<p>Ідеал громадянськості у російському класицистичному портреті: Г.Левицький, В.Боровіковський.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела Шевнюк О.Л. Історія мистецтв. – К., 2015</p>		
<p><i>Образотворче мистецтво XIX ст.</i></p> <p>Мистецтво <i>романтизму</i>. Соціально-політична історія Європи XIX ст. Модель світу як конфлікту антиномій. Ідеал людини-характеру. Романтизм як реакція на раціоналізацію свідомості. Світ як іграшка стихій, ворожих людині. Заглиблення у внутрішній світ людини. Творчість К.-Д. Фрідріха. Французький романтизм: Т.Жеріко, Е.Делакруа. Творчість Ф.Гойї. Англійський романтизм: В.Блейк, Д.Тернер. Творчість О.Іванова і К.Брюллова. Романтичні портретні образи О.Кипренського. Спадщина Т.Шевченка-художника.</p> <p>Мистецтво <i>реалізму</i>. Позитивістський ідеал людини в мистецтві реалізму. Європейський реалізм: Г.Курбе, Ф.Мілле, О.Домьє. Відображення життя у формах самого життя: І.Репін, В.Перов, І.Крамської. Людина та історія в творчості В.Сурікова, М.Ге. Пейзажний живопис: Ів.Шишкін, І.Левітан, О.Саврасов. Українські художники-реалісти.</p> <p>Людина і світ в мистецтві кінця XIX ст. Заперечення матеріалістичних підходів до життя. Естетизм. Суб'єктивізм. Міфологізм.</p> <p><i>Імпресіонізм</i>: світ як невпинний потік змін і перевтілень (К.Піссарро, О.Ренуар, К.Моне, П.Сьора). Прийом дивізіонізму. Пуантелізм. Людина і місто в творчості Е.Мане, Е.Дега. Скульптурні роботи О.Родена.</p> <p><i>Постімпресіонізм</i> як намагання вирватись з рамок біологічного існування в простір універсального бачення. П.Сезанн – загострення пластичної матеріальності буття. П.Гоген – цілісність прадавнього світу. Ван Гог – світові процеси творіння й руйнування в картинах.</p> <p>Архітектурний <i>модерн</i>: стилістика В.Орта, Е.Гімара, Ч.Макінтоша, В.Городецького, А.Гауді, Ф.Шехтеля. Тотальна реконструкція світу за принципами естетизму.</p> <p><i>Символізм</i>: двоїстість буття. Витоки символістського мислення: мистецтво англійських прерафаелітів. Творчість Г.Клімта, О.Бердслея, А.Мухи: символічний декоративізм стилю. Російське мистецтво к.ХІХ-поч.ХХст.: В.Серов, М.Врубель, художники об'єднання «Світ мистецтва», В.Борисов-Мусатов, Б.Кустодієв, О.Нестеров, М.Періх, К.Петров-Водкін, художники угруповування «Бубновий валет» - суголосність реального і ірреального світів.</p> <p>Національне самоусвідомлення української культури зламу століть. Культура як умова життєздатності нації. Імпресіоністичне мислення О.Мурашка. Повернення до праслов'янських витоків в творчості Ф.Кричевського, М. і Т.Бойчука. Графіка Г.Нарбута – символізм крізь призму національної традиції.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела Шевнюк О.Л. Історія мистецтв. – К., 2015</p>	20	8
<p><i>Тема 5. Образотворче мистецтво Новітнього часу. Образотворче мистецтво модернізму</i></p> <p>Модерністська модель світу в мистецтві. Світ як цілісна і взаємопов'язана структура. Модерністська модель світу як постулювання хаосу. Некласичне бачення світу: відмова від прямої перспективи, відмова від ладу в тональності, безсюжетність, деструкція змістів, вільне віршування, еkleктичний плюралізм, психоаналіз. Ірраціональна картина світу.</p> <p>Планетарні масштаби архітектури: хмарочоси. Архітектура модернізму. Функціоналізм – функція визначає призначення: Ле Корбюзьє, В.Гропіус. Інтернаціональний стиль: Міс ван дер Роє. Бруталізм. Конструктивізм: брати Весніни, С.Серафимов. Органічна архітектура: Ф.Райт. Структуралізм. Хай-тек: Р.Роджерс, Р.Піано.</p> <p>Особистість як представник людського роду. Мотив маски, клоунади, цирку. Образ людини-ситуації. Творчість А.Модільяні. “Блакитний” і “рожевий” періоди П.Пікассо: існування поруч із іншими. Скульптурні роботи А.Майоля і Е.Бурделя.</p> <p><i>Фовізм</i> – гедонізм шокуючої напруги кольорів: А.Матісс, А.Марке, М.Вламінк, Кес ван Донген.</p>	28	8

<p><i>Експресіонізм</i> як концепція відчуженої людини у ворожому світі: Е.Мунк, Л.Кірхнер, Е.Хеккель, К.Шмідт-Ротлуф, Е.Нольде, Ф.Марк. Прийом деформації. Творчість Хаїма Сутіна.</p> <p><i>Футуризм</i> – часові виміри динамізму сьогодення: У.Боччоні, Дж.Северіні, Дж.Балла. Прийом симультанності.</p> <p><i>Кубізм</i> – пізнання світу шляхом його деконструкції: П.Пікассо, Дж.Брак, Х.Гріс. Сезанівський, аналітичний і синтетичний періоди кубізму. Кубізм у скульптурі: К.Бранкузі.</p> <p><i>Український кубофутуризм</i> – вітальна енергія етніки, замішана на кубізмі, футуризмі і фовізмі: О.Богомазов, Д.Бурлюк, О.Екстер, В.Єрмілов. Творчість О.Архіпенко. Пошуки російських художників А.Лентулова, В.Татліна, П.Філонова.</p> <p><i>Абстракціонізм</i> як втеча особистості від банальної ілюзорної дійсності. Творчість В.Кандинського. Супрематизм К.Малевича. Неопластицизм П.Мондріана. Абстрактний експресіонізм нью-йоркської школи: Дж.Поллок, В.де Кунінг, М.Ротко, Б.Ньюмен.</p> <p><i>Дадаїзм</i> – конфронтація з системою традиційних цінностей: М.Дюшан. <i>Метафізичний живопис</i> Дж.де Кіріко і М.Шагала: дотичність образів світу снів, спогадів і мрій.</p> <p><i>Сюрреалізм</i> як ситуація розгубленої людини в таємничому і непізнанному світі: М.Ернст, Х.Міро, І.Тангі. Прийом “поєднання непоєданого”. Творчість Р.Магріта і С.Далі. “Герніка” П.Пікассо. Стилїстика скульптурних образів Г.Мура і А.Джакометті.</p> <p><i>Поп-арт</i>: тема особистості суспільства масового споживання. Творчість Е.Ворхолла, Р.Ліхтенштейна, Т.Вессельмана, К.Ольденбурга, Р.Раушенберга, Дж.Сігала. Прийоми масштабування, імітації, ассамбляжу, акумуляції, компресії, упакування. Людина-споживач пропагандистських штампів в мистецтві <i>соц-арту</i>: Е.Булатов, І.Кабаков, В.Комар, К.Меламід.</p> <p><i>Оп-арт</i> – оманливість сприйнятого очима: Б.Райлі, В.Вазареллі. <i>Кінетизм</i> – агресивна енергія техногенної цивілізації: Ж.Тенглі. <i>Мінімал-арт</i> – образ урбаністичного стандартизованого мегаполіса: Д.Джадд, Д.Флавін.</p> <p>Дослідження меж мистецтва: акціонізм, відео-арт, ленд-арт. <i>Фотореалізм</i> – відчуженість людини в камінних джунглях мегаполіса: Ч.Клоуз, Р.Естес.</p> <p><i>Концептуалізм</i> – домінування ідеї над її пластичним представленням: Дж.Кошут, І.Кабаков.</p> <p><i>Неоміфологізм мистецтва соціалістичного реалізму</i>: циклічність часу, існування на межі ілюзій і реальності, багатозначність мови. Неоміфологізм тоталітарних культур: роботи В.Мухіної, Б.Йогансона, І.Бродського, О.Дейнеки, О.Самохвалова, К.Трохименка, В.Пузиркова. Творчість Т.Яблонської. Львівська школа живопису: Р.Сельський, В.Монастирський, О.Курилас. Закарпатська школа живопису: Й.Бокшай, А.Ерделі, А.Коцка, Ф.Манайло. Творчість художників-шестидесятників: А.Горської, В.Зарецького. Поетичний образ української душі в творчості І.Марчука. Нефігуративний живопис Т.Сільваші, О.Дубовика, А.Криволапа.</p> <p style="text-align: center;">Рекомендовані інформаційні джерела</p> <p>Шевнюк О.Л. Історія мистецтв. – К., 2015</p>		
<p><i>Образотворче мистецтво постмодернізму</i></p> <p>Постмодерністська модель світу в мистецтві. Становлення макроцивілізації та глобалістського мислення. Утвердження холистського мислення. Деконструкція традиційних цінностей. Інформація як основа сучасного суспільного розвитку. Синергетична картина світу. Характерні риси постмодерну: деканонізація традиційних цінностей, деконструкція естетичного суб’єкта, стильовий синкретизм, інтертекстуальність, цитатність, фрагментарність, метод монтажу, іронія, пародійність, гедонізм, естетизація потворного, репродукція і тиражування, запозичення принципів інформаційних технологій. Час як одночасність множинності часів в постмодернізмі. Увага до пам’яток старовини. Процес синтезу масової та елітарної культур. Перенос акценту на творчість глядача. Важливість інтерпретативних процесів.</p> <p>Архітектура постмодерну: реабілітація інтересу до минулого,</p>	16	6

<p>ретроспективність, метафоричність, тоталітаризм. Творчість Ч.Мура. <i>Неоекспресіонізм (трансавангард)</i> – іконографія страхів жителя сучасного мегаполісу: Ж.-М.Баскя, Г.Базеліц, А.Кіфер, Е.Куккі, С.Чіа, Ф.Клементе.</p> <p><i>Симуляціонізм</i> – інтегрування банальної іконографії сучасності: Дж.Кунс, Д.Хьорст, Т.Мураками. <i>Гіперманьєризм (анахронізм)</i> – цитування та перефразування як прийом апропріації класичного мистецького спадку: К.Маріані, Ж.Гаруст, С.Шерман.</p> <p><i>Гіперреалізм</i> – відчужена замкненість особистості на тлі холодно-байдужого світу речей: Г.Ріхтер.</p> <p>Український постмодернізм. Покоління Нової хвилі – співпричетність світовим художнім процесам. Творчість О.Ройтбурда, А.Савадова, О.Гнилицького, О.Голосія, О.Тістола. Молоді художники України.</p> <p>Архітектура постмодернізму. Творчість Ч.Мура, Дж.Стерлінга.</p> <p>Деконструктивізм: Ф.Гері, Д.Лібескінд, З.Хадід. Біо-тек: С.Калатрава, Н.Фостер.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <p>Шевнюк О.Л. Історія мистецтв. – К., 2015</p>		
--	--	--

4.2. Плани лабораторних занять

1. “Подолання предметності”

Мета: вивчення закономірностей образної організації сюжетно-образотворчих і формально-виражальних художніх засобів.

Завдання: на основі обраного реалістичного живописного художнього твору здійснити аналіз його художніх засобів виразності методом послідовного вилучення кольору, тону, другорядних деталей, фактури тощо з одночасним аналізом їх ролі в загальній композиційній структурі твору; побудувати формальну композицію, що адекватно виражає емоційний настрій заявленої в творі конфліктної ситуації.

Хід виконання:

1. Вибрати реалістичний твір з ясно вираженою конфліктною ситуацією.
2. Здійснити композиційно-графічний аналіз шляхом подолання кольору, тону з візуальною фіксацією кожної стадії на кальках (копіях).
3. Виконати формальну композицію на образне відображення первинної конфліктної ситуації.

2. Техніка іконного живопису

Мета: оволодіння історичною технологією іконного живопису

Завдання: виконати копію ікони, дотримуючись прийомів іконного письма.

Матеріали: олійні фарби, щетинні пензлі, грубофактурний картон

3. Техніка багат шарового живопису

Мета: оволодіння історичною технологією багат шарового живопису

Завдання: виконати копію живопису в техніці багат шарового живопису, дотримуючись прийомів багат шарового живопису для передачі м'якого денного освітлення.

Матеріали: олійні фарби, щетинні пензлі, грубофактурний картон

4. Техніка ала прима

Мета: оволодіння історичною технологією живопису ала прима

Завдання: виконати копію живопису в техніці ала прима, дотримуючись спонтанності манери письма, прийомів змішування фарб на палітрі.

Матеріали: олійні фарби, щетинні пензлі, грубофактурний картон

Рекомендовані інформаційні джерела

Чернышев О.В. Формальная композиция / О.В.Чернышев. – Минск: Харвест, 1999.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТВОРЧОГО ЗАВДАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

	5 балів	4 бали	3 бали	0 балів
Змістова повнота й оригінальність арт-проекту 33,3%	Ідея арт-проекту повністю відповідає змісту завдання, є художньо виразною та цілісною, самостійною й завершеною	Ідея арт-проекту в основному відповідає змісту завдання, є достатньо виразною та завершеною, містить елементи оригінальності	Ідея арт-проекту частково відповідає змісту завдання, є маловиразною й недостатньо завершеною заснованою, на існуючих зразках	Ідея арт-проекту не відповідає змісту завдання або є невизражною та шаблонною
Образотворча грамотність арт-проекту 33,3%	Студент доцільно застосовує закони і прийоми композиції (єдність, контраст, баланс, рух, домінанта, ритм тощо), колірні та фактурні гармонії, різні образотворчі техніки, досягаючи виразності художнього образу	Студент застосовує закони і прийоми композиції (єдність, контраст, баланс, рух, домінанта, ритм тощо), колірні та фактурні гармонії, різні образотворчі техніки, частково досягаючи виразності художнього образу	Студент застосовує закони і прийоми композиції (єдність, контраст, баланс, рух, домінанта, ритм тощо), колірні та фактурні гармонії, різні образотворчі техніки на елементарному рівні з порушенням балансу художніх змісту й форми	Студент ігнорує закони і прийоми композиції, колірні гармонії, потенціал різних образотворчих технік
Художня репрезентація 33,3%	Студент демонструє образотворчу майстерність, високу культуру художньо-графічної репрезентації результату, повний контроль за технологічним процесом	Студент на належному рівні демонструє образотворчу майстерність, поодинокі моменти порушення культури художньо-графічної репрезентації не впливають на загальне художнє враження	Студент слабо володіє образотворчою майстерністю, численні порушення культури художньо-графічної репрезентації та недостатній контроль за технологічними процесами заважають художньому сприйманню	Студент не володіє образотворчою майстерністю, культурою художньо-графічної репрезентації та контролем за технологічним процесом

4.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Форми звітності
1	Портфоліо-глосарій термінів образотворчого мистецтва	портфоліо
2	Види та жанри образотворчого мистецтва	опитування
3	Види та технології графіки	опитування
4	Види та технології скульптури	опитування
5	Мистецтво Месопотамії	опитування
6	Мистецтво Стародавнього Риму	опитування
7	Мистецтво арабського світу	опитування
8	Мистецтво готики	опитування
9	Мистецтво високого Ренесансу	опитування
10	Мистецтво українського Ренесансу	опитування
11	Архітектура 17 ст.	опитування
12	Мистецтво 18 ст.	опитування

13	Мистецтво романтизму	опитування
14	Мистецтво модерну	опитування
15	Архітектура сучасності	опитування

Рекомендовані інформаційні джерела

Шевнюк О.Л. Словник термінів образотворчого мистецтва. – К., 2013

Шевнюк О.Л. Історія мистецтв. – К., 2015

4.4. Індивідуальні заняття

№ з/п	Завдання	Кількість годин
1	<p><i>Оволодіння основними технічними прийомами класичного живопису старих майстрів</i></p> <p><i>Завдання 1. Техніка ала прима (4 год.)</i> Виконати копію фрагмента живопису в техніці ала прима, дотримуючись спонтанності манери письма, приймів змішування фарб на палітрі та розмивання контурів прийомом сфумато. Матеріали: олійні фарби, щетинні пензлі, грубофактурний картон</p> <p><i>Завдання 2. Техніка імпастро (4 год.)</i> Виконати копію фрагмента живопису в техніці імпастро, використовуючи нерозбавлену густу фарбу та досягаючи рельєфних ефектів на поверхні полотна Матеріали: олійні фарби, щетинні пензлі, мастіхін, грубофактурний картон</p> <p><i>Завдання 3. Техніка лесування олійними фарбами (4 год.)</i> Виконати копію фрагмента живопису в техніці лесування, використовуючи розведені фарби та дотримуючись прийомів багат шарового живопису для передачі м'якого денного освітлення Матеріали: олійні фарби, коров'ячі пензлі, мастіхін, тонкофактурний картон</p>	9
2	<p><i>Оволодіння основами техніки імпресіоністичного живопису</i></p> <p><i>Завдання 1. Техніка розбавленого кольору (4 год.)</i> Виконати копію фрагмента імпресіоністичного пейзажу, дотримуючись прозорості імпріматури та виконуючи маленькі направлені мазки чистого кольору з постійним оцінюванням результатів оптичного змішування кольорів Матеріали: олійні фарби, щетинні та синтетичні пензлі, середньозернистий картон.</p> <p><i>Завдання 2. Техніка дивізіонізму (4 год.)</i> Виконати копію фрагмента пуантелістичного живопису, дотримуючись прийомів оптичного змішування кольорів Матеріали: олійні фарби, щетинні та синтетичні пензлі, середньозернистий картон.</p>	8

V. Контроль якості знань студентів

5.1.Форми і методи поточного контролю

1 курс – 1 семестр		Бали
ТЕСТ “Основи образотворчого мистецтва”		40
Портфоліо-госарій основних термінів образотворчого мистецтва		10
Поточні опитування самостійної роботи		30
Лабораторна робота “Подолання предметності”		20

Поточний рейтинговий бал	100
Підсумковий рейтинговий бал - залік	100
2 курс – 3 семестр	
Поточне оцінювання	20
Тест 1. Мистецтво Стародавнього світу і традиційних культур Сходу	30
Поточне оцінювання – 6 етапів	10
Тест 2. Мистецтво Середньовіччя і Ренесансу	30
Копіювання середньовічної ікони	10
Поточний рейтинговий бал	100
2 курс – 4 семестр	
Поточне оцінювання	10
Тест 3. Мистецтво XVII-XIX ст.	30
Копіювання європейського живопису XVII-XIX ст.	10
Поточне оцінювання – 3 етапи	10
Тест 4. Мистецтво XX ст.	30
Копіювання твору імпресіоністів (постімпресіоністів)	10
Поточний рейтинговий бал	100

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

№п/п	Вид навчальної діяльності	Кількість балів
1	Підсумковий рейтинговий бал - екзамен Тестування	100

Курсовий проект з історії образотворчого мистецтва

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ З ІСТОРІЇ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА				
	5 балів	4 бали	3 бали	0 балів
Аналітичність і самостійність дослідження20 %	Студент ґрунтовно та критично аналізує предмет дослідження, правильно визначає історико-художні тенденції, уводить їх у крос-культурний контекст, використовує різноманітні критерії оцінювання художніх творів (композиція, колористика, манера тощо), оригінально інтерпретує їх символічні та метафоричні значення, розробляє урок на основі авторських технологій	Студент спирається в процесі аналізу предмета дослідження на усталені підходи, достатньо правильно визначає історико-художні тенденції поза їх крос-культурними зв'язками, підміняє оцінювання художніх творів їх описуванням, пропонує їх буквальні значення, розроблений урок містить окремі елементи інноваційності	Студент уникає критичного аналізу предмета дослідження, фрагментарно описує художні тенденції поза їх історико-культурного контексту, оцінює художні твори на основі особистого смаку, уникає їх авторської інтерпретації, розроблений урок є стандартним і репродуктивним,	Студент шаблонно описує предмет дослідження поза контекстом, уникає оцінювання художніх творів і тенденцій творчості майстрів, урок у додатках відсутній або розроблений формально
Дотримання наукового стилю та форми20%	Студент демонструє мовно-стилістичну грамотність дослідження, користується численними вітчизняними та зарубіжними джерелами, робить обґрунтовані висновки, повністю дотримується правил оформлення наукового тексту, розроблений урок відповідає всім дидактичним вимогам	Студент допускає окремі мовно-стилістичні огріхи, користується численними вітчизняними джерелами дослідження, частково обґрунтовує висновки, порушує не більше однієї вимоги оформлення наукового тексту, пропонує урок не відповідає не більше, ніж одній дидактичній вимозі	Студент допускає численні мовно-стилістичні огріхи, використовує недостатньо джерел дослідження, робить необґрунтовані висновки, порушує більш ніж двох вимог оформлення наукового тексту, урок розроблено з порушенням ряду дидактичних вимог	Студент демонструє мовно-стилістичну безграмотність, використовує джерела дослідження без посилань, ігнорує вимоги оформлення наукового тексту, урок у додатках відсутній або розроблений формально з ігноруванням дидактичних вимог
Змістова повнота й оригінальність арт-проекту20%	Ідея арт-проекту повністю відповідає змісту курсового завдання, є художньо виразною, самостійною та інформативною	Ідея арт-проекту відповідає змісту курсового завдання, є достатньо виразною та інформативною, містить елементи оригінальності	Ідея арт-проекту частково відповідає змісту курсового завдання, є мало виразною й малоінформативною, заснованою на існуючих зразках	Ідея арт-проекту не відповідає змісту курсового завдання або є невиразною та шаблонною

Образотворча грамотність арт-проєкту 20%	Студент застосовує закони і прийоми композиції (єдність, контраст, баланс, рух, домінанта, ритм тощо), колірні гармонії, використовує образотворчі техніки з майстерністю	Студент частково застосовує закони і прийоми композиції (єдність, контраст, баланс, рух, домінанта, ритм тощо), колірні гармонії, використовує образотворчі техніки з достатніми вміннями	Студент застосовує закони і прийоми композиції, колірні гармонії та використовує образотворчі техніки на елементарному рівні	Студент ігнорує закони і прийоми композиції, колірні гармонії, не володіє образотворчими техніками
Презентація 20%	Студент повністю володіє предметом презентації, грамотно вибудовує логічну послідовність доповіді, дотримується професійної термінології, аргументовано відповідає на запитання, підтримує активний зоровий та емоційний контакт з аудиторією	Студент достатньо володіє предметом презентації, місцями втрачає логіку доповіді, частково використовує професійну термінологію, стандартно відповідає на запитання, частково підтримує зоровий контакт з аудиторією, ігнорує важливість емоційного зацікавлення аудиторії	Студент слабо володіє предметом презентації, втрачає логічну послідовність доповіді, плутається в термінології, відповідає тільки на елементарні запитання, не підтримує зоровий та емоційний контакт з аудиторією	Студент не допущений до презентації та захисту

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. Навчально-методична карта дисципліни „Теорія й історія образотворчого мистецтва”

Всього 480 год., самостійна робота – 280 год., лекції – 70 год., лабораторні – 100 год., індивідуальні заняття – 17 год.

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Модулі	МОДУЛЬ 1				МОДУЛЬ 2												
Лекції																	
Дати																	
Теоретичні розділи	Теорія образотворчого мистецтва				Образотворче мистецтво Стародавнього світу і традиційного Сходу								Образотворче мистецтво Середньовіччя і Ренесансу				
Теми лекцій	Вступ до спеціальності	Система вищої освіти	Засоби образотворчого мистецтва	Технології живопису	Вступ Архаїка	Єгипет	Греція	Індія	Індія	Китай	Японія		Візантія Романіка	Ікона	РанРенес	ПівнРенес	УкрРенес
Лабораторні заняття	Види та жанри ОМ	Подолання предметності	Техніки графіки та живопису	Тест	Знак Архаїка	Месопот Розповідь	Людина Рим	Давній світ Араби		Схід Сувій		Схід Тест	Готика Храм	Іконопис	ВисРенес	Укрренес	Ренесанс Тест
Самостійна робота	Портфоліо основних термінів образотворчого мистецтва			Опитування за самостійними темами						Опитування за самостійними темами							
Види контролю	ЗАЛІК																

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Модулі	МОДУЛЬ 3																
Лекції																	
Дати																	
Теоретичні розділи	Образотворче мистецтво Нового часу										Образотворче мистецтво Новітнього часу						
Теми лекцій	17 ст	Живопись 17	Живопись 17	Укрбар				Реалізм Імпрес	Імпрес Постімп	Символ			Модерн	Модерн	Модерн	Постмодерн	
Лабораторні заняття	Берніні	Арх 17	Каравад	Рембранд	Багатошар живопис	Багатошар живопис	17-18 Тернер				19 Тест	А ля пріма				Пікассо	Арх20 Тест
Самостійна робота	Опитування за самостійними темами																
Види контролю	Поточна оцінка																

VII. Основні і допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні

1. Аверинцев С. Древние цивилизации. — М., 1989.
2. Азархин А.В. Культура художника. - К., 1988.
3. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія. — К., 1998
4. Аллахвердов В.М. Психология искусства: Эссе о тайне эмоционального воздействия художественных произведений. — СПб, 2001
5. Андрощук А.О., Задорожна О.М. Рейтингова технологія навчання у вищих та середніх закладах освіти. — Луганськ, 1997.
6. Барская Н. Сюжеты и образы древнерусской живописи. — М., 1993.
7. Барышева Т.А. Диагностика эстетического развития личности. — СПб, 1999.
8. Баткин Л. Итальянское Возрождение в поисках индивидуальности. — М., 1989.
9. Богославский М. Парадоксы культуры XX ст. — Х., 2000.
10. Боннар А. Греческая цивилизация. — М., 1958.
11. Гачев Г. Национальные образы мира. — М., 1995.
12. Григорьева Г. Красотой Японии рожденный. — М., 1993.
13. Грюнебаум Г. Основные черты арабо-мусульманской культуры. — М., 1981.
14. Гуревич А. Категории средневековой культуры. — М., 1972.
15. Дмитриева Н. Краткая история искусств. — Т. 1. — М., 1986.
16. Закон України про вищу освіту.
17. Легенький Ю. та ін. XX век: проблемы художественной культуры.— К., 1998.
18. Ліндсей Дж. Коротка історія культури. — К., 1995.
19. Любимов Л. Искусство Древней Руси. — М., 1981.
20. Любимов Л. Искусство Западной Европы. — М., 1982
21. Макаров А. Світло українського бароко. — К., 1994.
22. Мойсеїв І. Храм української культури.— К., 1995.
23. Нелюба А.М. Словник образотворчого мистецтва. — Харків, 1996.
24. Ничкало С.А. Короткий тлумачний словник. Мистецтвознавство. К., 1999.
25. Одноралов Н.В. Материалы. инструменты и оборудование в изобразительном искусстве. — М., 1988.
26. Орловский Г.И. Учитель изобразительного искусства. — М., 1972.
27. Підкасистий П.И. Психолого-дидактический справочник преподавателя высшей школы. — М., 1999.
28. Попович М. Нарис історії культури України. — К., 1998.
29. Роули Д. Принципы китайской живописи. — М., 1989.
30. Стародубцева Л. Лики памяти. Культура эпохи “Пост”. — Х., 1999.
31. Сто найвідоміших образів української міфології / За ред. О.Таланчук.— К., 2002.
32. Тейлор Э. Первобытная культура. — М., 1989.
33. Тесты художественных способностей: краткая характеристика / Под ред. Ю.Гильбуха. — К., 1993.
34. Українська душа.— К., 1992.
35. Українська та зарубіжна культура / За ред. М. Заковича. — К., 2000.
36. Українська та зарубіжна культура / За ред. М.Заковича. — К., 2002.
37. Українське бароко та європейський контекст. — К., 1991.
38. Універсальні виміри української культури.— О., 2000.
39. Ушкалов Л. Світ українського бароко. — Харків, 1994.
40. Феномен української культури.— К., 1996
41. Хейзинга Й. Осень средневековья. — М., 1988.
42. Чмихов М. Давня культура. — К., 1994.
43. Шевнюк О.Л. Історія мистецтв. — К., 2015
44. Шевнюк О.Л. Словник термінів образотворчого мистецтва. — К., 2013.
45. Шевнюк О.Л. Українська та зарубіжна культура. — К., 2002

Допоміжна:

1. Асеев Ю. Джерела. Мистецтво Київської Русі. — К., 1980.
2. Баткин Л. Итальянские гуманисты: стиль жизни, стиль мышления. — М., 1978.
3. Баткин Л. Леонардо да Винчи и особенности ренессансного творческого мышления. — М., 1990.
4. Батракова С. Искусство и утопия: Из истории западной живописи и архитектуры XX века. — М., 1990.
5. Бахтин М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Ренессанса. — М., 1990.
6. Бежин Л. Под знаком “ветра и потока”. — М., 1982.
7. Буркхард Я. Культура Италии в эпоху Возрождения. — М., 1996.
8. Вайткунас Г. Вехи эстетической культуры эпохи Просвещения. — Вильнюс, 1987.
9. Вейнберг И. Человек в культуре Ближнего Востока. — М., 1986.
10. Винничук Л. Люди, нравы и обычаи Древней Греции и Рима. — М., 1988.
11. Гачев Г. Образы Индии. — М., 1993.
12. Голомшток И. Тоталитарное искусство. — М., 1994.
13. Делез Ж. Складка. Лейбниц и барокко. — М., 1998.

14. Дмитриева Н. Ван Гог. Человек и художник. — М., 1984.
15. Еремеев Д. Ислам: образ жизни и стиль мышления. — М., 1990.
16. Забужко О. Дві культури. — К., 1990.
17. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст. — К., 1993.
18. Забужко О. Шевченків міф України. — К., 1997.
19. Завадская Е. Эстетические проблемы живописи старого Китая. — М., 1975.
20. Ивбулис В. Модернизм и постмодернизм. — М., 1988.
21. Ключков И. Духовная культура Вавилонии: человек, судьба, время. — М., 1983.
22. Кнабе Г. Древний Рим: история и повседневность. — М., 1986.
23. Конрад Н. Запад и Восток. — М., 1972.
24. Конрад Н. Очерк истории культуры средневековой Японии. — М., 1980.
25. Краснодембський З. На постмодерністських роздоріжжях культури. — К., 2000.
26. Культура эпохи Просвещения. — М., 1993.
27. Куманецкий К. История культуры Древней Греции и Рима. — М., 1990.
28. Левченко Н. Эстетосфера художественной культуры XX ст. — К., 1998.
29. Максимов В. Зеркало слабостей XX в. — М., 1998.
30. Малявин В. Китайская цивилизация. — М., 2000.
31. Маньковская Н. Эстетика постмодернизма. — СПб., 2000.
32. Мирецкая Н., Мирецкая В. Уроки античной культуры. — М., 1998.
33. Мириманов В. Искусство и миф. Центральный образ картины мира. — М., 1997.
34. Николаева Н. Художественная культура Японии 16 ст. — М., 1980.
35. Овсійчук В. Українське мистецтво XIV — п. пол. XVII ст. — К., 1985.
36. Овчинников В. Сакура и дуб. — М., 1983.
37. Ольденбург С. Культура Индии. — М., 1991.
38. Оссовская М. Рыцарь и буржуа. — М., 1987.
39. Очерки истории арабской культуры. V—XV вв. — М., 1982.
40. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. — К., 2000.
41. Поспелов Г. Русское искусство XIX в. — М., 1997.
42. Пролеев С. Античный мир: философия, история, культура. — М., 2000.
43. Пронников В. Икебана или Вселенная, заключенная в цветке. — М., 1985.
44. Ревалд Дж. История импрессионизма. — М., 1994.
45. Розин В. Культурология. — М., 1999.
46. Рыбаков Б. Язычество Древней Руси. — М., 1988.
47. Сапронов П. Культурология: курс лекций по теории и истории культуры. — СПб., 1998.
48. Сидоров В. Художественная культура Древней Индии. — М., 1972.
49. Симичев Д. Постмодернизм: экономика, политика, культура. — М., 1998.
50. Соколов-Ремизов С. Литература, каллиграфия, живопись. — М., 1985.
51. Тюляев С. Искусство Индии. — М., 1988.
52. Ястребицкая А. Западная Европа XI—XIII вв. — М., 1975.
- 53.** Шамаро А. Русское церковное зодчество: символика и истоки. — М., 1983.

VIII. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 20__/20__ н.р.